

REGIMENTUL 18 GORJ ÎN LUPTILE DE LA MUNCELU DIN (15—20) AUGUST 1917

de GRIGORE NICOLESCU

Ca participant activ la luptele din vara anului 1917, în calitate de comandant al companiei a 9-a din Regimentul 18 Gorj, voi descrie în cele ce urmează un alt episod al acestor lupte și anumele cele de la Muncel din 15—20 august.¹ Aici am participat împreună cu subalternii mei (4 ofițeri și circa 200 trupă) la luptele ce au avut loc împotriva Corpului alpin german, adus anume de pe frontul de vest cu intenția de a sparge frontul român, a ocupa Moldova și a sili armata română să capituleze.

După ce Regimentul Gorj nr. 18 a parcurs toată noaptea de 31 iulie 1917 itinerarul de retragere de pe poziția ce o ocupase în Munții Vrancei, a ajuns în ziua de 1 august, la ora 9,30 în satele Răscolești — Verdea, unde trebuia să ocupe și să organizeze o poziție definitivă, împreună cu celelalte regiamente ale Diviziei a I-a infanterie.

De abia apucase ca să-și ocupe sectorul de organizare a poziției de la vest de Mărăști — Răcoasa, după cum primise ordinul, ca după o oră să primească alt ordin și anume, de a se deplasa în Valea Zăbrăuțului, spre Fitionești, unde a ajuns în dimineața zilei de 2 august ora 5,30. Aici avea sarcina să se acopere cu o companie și o secție de mitraliere, ca avanposturi, până în apropierea lizierei de nord a Fitioneștilor. A fost trimisă tocmai compania mea împreună cu o secție de mitraliere din compania a 12-a și aceste companii au stat în supraveghere până în dimineața zilei de 4 august ora 1,45, când a primit ordin de strângere a dispozitivului de supraveghere și împreună cu regimentul să se deplaseze la cota 461 (Buduiul Calciu) ca rezervă a detașamentului colonelului Dumitru Sava, format din Regimentul 1 Dolj, 2 și 4 Vinători, pentru a apăra

---

¹ În numărul 1 al revistei „Litua“ din 1978 am descris aspecte ale luptei de la Mărăști din 11—30 iulie 1917.

aripa stîngă a Armatei a II-a (general Averescu), intrucît inamicul încerca să-și îndrepte atacul spre Dealul Mare — Poienile Popii — Pralea. La ora 14 Regimentul 18 Gorj a ajuns la originea Văii Aluniței unde s-a oprit și bivouacat în pădure pînă la 9 august 1917. În seara zilei de 9 august ora 23,30 a primit ordin să se deplaseze la Verdea, unde a ajuns la ora 3 și 10 dimineța, pertru a constitui Detașamentul Lt. — colonel Botescu, împreună cu Regimentul 2 Vinători.

De la Verdea, detașamentul a primit ordin în ziua de 12 august 1917 ora 10 ca să se deplaseze în Valea Repejoara, pentru a fi cît mai aproape de aripa stîngă a Armatei a II-a și a interveni, dacă va fi nevoie, în apărarea aripii stîngi a acelei armate.

Ajungînd și bivouacînd în pădurea Văii Repejoara, regimentul a primit ordin la ora 23 ca să trimită, pe rînd, cîte un batalion să organizeze o a doua linie de rezistență în spatele Diviziei 124 rusă, de pe Dealul Mare, jalonată de cotele 406 (N—E Varnița) — cota 461 (Buduiul Calciu) — cota 441 (Dealul Pricope). La ora 24, batalionul al II-lea (maior Pleșoianu C-tin) a fost primul care a plecat la organizarea acestei poziții de rezistență.

În zilele de 13 și 14 august 1917, batalioanele s-au succedat în organizarea și apărarea acestei poziții, pînă în zorii zilei de 15 august 1917, cînd batalionul I (căpitan Nestor Amilcar) și batalionul II n-apucaseră să se schimbe între ele, deoarece inamicul — Corpul Alpin — a reluat atacul asupra Diviziei 124 rusă pe direcția Dealul Mare — Poienile Popii — Pralea. Comandanții celor două batalioane ale Regimentului 18 Gorj, apreciînd situația critică în care se găsea aripa stîngă a Armatei a II-a, n-au stat mult pe gînduri, ci din proprie inițiativă, sub bombardamentul artileriei inamice, au ocupat o poziție mai înapoi, formînd un nou front de rezistență pe pantele de nord ale Dealului Buduiul Calciu (cota 461) spre est-Dealul Secului (cota 441), intrucît germanii ocupaseră deja acele înălțimi.

Față de acele împrejurări grele, ostașii Regimentului 18 Gorj nu s-au intimidat, ci sub focul ucigător al mitralierelor inamicului ce ocupaseră deja cota 461, s-au răspîndit în trăgători așezîndu-se la pămînt și dacă n-au găsit vreun adăpost, unii au început să-și facă mască individuală și alții să tragă foc, oprind înaintarea inamicului. După cîteva ore de luptă, lanțul trăgătorilor regimentului a început să se răreas-

că, căci parte din apărători rămăseseră morți în masca individuală iar cei răniți erau evacuați la postul de prim ajutor.

Pentru inducerea inamicului în eroare, locotenenții Arjoceanu Virgil, comandantul companiei a 5-a și Isac Ion, comandantul companiei a 6-a, treceau tupilați pe la marginea păduriceii, de la un flanc la altul, al companiilor lor și trăgeau foc cu arma, pentru a da impresia că tot lanțul de trăgători este activ (deși mulți din ei erau morți) și că românii persistă în apărarea lor. Totuși, între batalioanele I și II ce se găseau în linia întâia de foc, inamicul și-a împins patrulele sale către Valea Aluniței, dar intervenind batalionul al III-lea cu compania mea a 9-a și o secție de mitraliere, pe care atacându-le cu energie am reușit să le respingem.

Restabilindu-se situația, Regimentul 18 Gorj a pornit cu toată linia la atacul inamicului, însă nefiind susținut de artilerie atacul n-a reușit, pentru că inamicul împinzise toată înălțimea cu mitraliere și cu Minen — Werfen. Singurul ostaș, care a putut să se apropie mai mult de poziția inamică, a fost fruntașul Călugăru Nicolae din compania a 9-a și originar din comuna Urdari — Gorj, care a stat adăpostit între linii până seara în amurg, când tot batalionul III a fost trecut în rezervă, în Valea Aluniței.

Dar acea trecere în rezervă n-a durat mult, pentru că la aripa stîngă a regimentului se produsese un gol și pentru umplerea acestuia comandantul nostru, colonelul Stănescu Vasile, a dirijat batalionul maiorului Dobrovolschi C-tin ca să îndeplinească acea misiune. Era ora 22,30—23, când batalionul a primit acel ordin. Fiind noapte, drumuri inexistente și recunoscute, pădurea deasă, deci orientarea foarte grea, batalionul s-a oprit pe Dealul Pricope și abia în zorii zilei de 16 august a putut să se îndrepte spre sectorul ordonat.

Batalionul ieșind din pădure și trecînd în formație de luptă Valea Zăbrăciorului, a fost primit de barajul artileriei adverse, pe care l-a trecut cu repeziciune și cu puține pierderi. Urcînd pantele de est ale Dealului Secului s-a luat contactul cu inamicul, pe care atacîndu-l, l-a respins mai înapoi. Dar, inamicul regrupîndu-și forțele a reluat atacul, însă, contraatacat de ostașii Regimentului 18 Gorj susținut de artileria Diviziei a III-a română, a fost respins și silit să se retragă în poziția de pe care plecase lăsînd între linii numeroși morți și răniți.

În ziua de 17 august alpinii germani, la ora 10, au reluat atacul susținuți de artileria lor care și-a îndreptat efortul în

sudura regimentului 2 Vânători flancul drept și regimentul 13 Gorj flancul stâng, cu scopul de a le învalui flancurile, a lărgi breșa și a înainta spre Nord, ocupând Moldova și a sili armata română la capitulare, după cum primiseră ordin. Intervenind artileria și mitralierele amice cu barajul lor, elanul inamicului a fost oprit, apoi contraatacat de rezervele regimentelor respective, inamicul s-a retras în iugă reocupându-și poziția de pe care plecase și lăsând în urmă morți și răniți. În aceea zi de 17 august 1917, germanii au căutat să spargă frontul apărât de regimentele 18 Gorj și 2 Vânători, dar grație dârzeniei cu care ostașii noștri au rezistat, tot de atâtea ori celor cinci atacuri, ei au fost respinși.

Scopul deselor atacuri dezlănțuite de inamic în acele zile, era de a înfringe rezistența noastră și a înainta spre nord cu direcția Dealul Mare — Poienile Popii — Pralea, pentru a face joncțiunea cu grupul inamic, care luase ofensiva la Oituz spre Tg. Ocna, cu intenția ca ambele grupe (de la Mărășești și Oituz) să se întâlnească la același obiectiv, care era orașul Adjud. Dar ostașii regimentului 18 Gorj și 2 Vânători au rezistat cu mult curaj și cu multă abnegație pînă la 20 august 1917 cînd în dimineața acelei zile ne-a venit în ajutor Divizia a IX-a, care luptase eroic la Mărășești și în urma pierderilor suferite fusese înlocuită și trecută în rezervă înapoia frontului Armatei a I-a (general Grigorescu), pentru odihnă și refacere.

Acea divizie, care înainte de a intra în luptă la Mărășești număra cca. 11—12 000 luptători, rămăsese cînd a fost trecută în refacere cu aproape jumătate din efectiv și a fost trimisă să intervină în acțiunile regimentelor 18 Gorj și 2 Vânători de pe Dealul Buduiul Calciu și Dealul Secului, în scopul de a stăvili împreună înaintarea inamicului spre nord și totodată să-i apere aripa dreaptă a armatei sale, care era amenințată cu învăluirea.

În noaptea de 19/20 august 1917 acea divizie ajunge în sectorul ordonat și așezîndu-se pe baza de plecare la atac, înapoia poziției ocupată de regimentul 18 Gorj și 2 Vânători. În zorii zilei de 20 august infanteria ei s-a avîntat la atac, spre frontul inamic și a trecut peste apărătorii regimentelor arătate mai sus, fără pregătire de artilerie și fără strigăte de „Ura“. Se încerca să se facă un atac prin surprindere fără a anunța nici chiar pe apărătorii celor două regimente ce se găseau pe poziții în tranșee. Dar inamicul vigilent a executat

un violent baraj cu tot armamentul de care dispunea, pentru a opri valorile de atac.

Elanul atacatorilor scăpați de focul nimicitor al artileriei și mitralierelor dușmane nu a scăzut decît după ce ostașii regimentelor 9 Vînători și 34 Constanța au depășit poziția ocupată de regimentul Gorj nr. 18 și 2 Vînători cu 10—15 metri, unde s-au oprit și au început a trage cu arma și a-și face măști în pămînt, organizîndu-și o poziție mai aproape de inamic.

Ziua de 20 august 1917 am petrecut-o cu toți în locurile unde ne-am oprit, iar în noaptea de 20/21 august regimentul Gorj nr. 18 a fost scos din luptă și trecut în rezerwa Corpului 2 de Armată în Valea Repejoara și întrebuițat la lucrări de obstacole în sectorul Diviziei a III-a română.

Victoria repurtată de regimentul Gorj nr. 18, în luptele de la Muncel a produs un înflăcătrat entuziasm în toată Moldova, umplînd de mîndrie și bucurie inimile tuturor românilor.

Pentru răsplătirea curajului și vitejiei de care au dat dovadă ofițerii și trupa regimentului Gorj nr. 18 în marea bătălie de la Muncelu în zilele de 15, 16, 17, 18, 19 și 20 august 1917 drapelul regimentului a fost decorat cu „Virtutea Militară“ clasa a I-a și panglica de Virtute Militară, iar Decretul de conferire arăta :

„Conferim drapelului Regimentului Gorj nr. 18 Medalia Virtutea Militară clasa I-a pentru rezistența cu care regimentul s-a menținut la cota 406 (Dealul Marcului) în zilele de 16 și 17 august 1917.

Dînd cu furie nouă contraatacuri frontul, între primele două cote, ocupînd cota 461“.

Tot pentru acele fapte, parte din ofițeri și trupă au fost decorați și medaliați, iar Armata a II-a (general Averescu) drept mulțumire adusă ostașilor regimentului Gorj nr. 18, a distribuit ofițerilor aflați în viață cîte 100 țigări, 1/2 litru rom sau cogniac și un pachet de biscuiți, iar trupei un pachet de tutun, 1/4 litru de vin și îmbunătățirea hranei în acea zi.

Un pasaj din ziarul România Liberă — apărut la Iași în acea vreme, specifică următoarele :

„Însuflețiți de cel mai înalt patriotism, purtînd din urmă pilda nemuritoare a celor căzuți la datorie în Carpați, la Jiu, în timpul retragerii, în defensiva iernii lui 1916—1917, la Momiia (N—V de Panciu), un nemaiîntîlnit spirit de sacrificiu, un eroism legendar, care a uimit lumea“. Tot în acel ziar și în

aceeași perioadă, sublocotenentul M.M. din regimentul Gorj nr. 18 ailat rănit la spitalul din Iași, scria următoarele : „...Cît vorbește apoi de mult faptul că toți ofițerii regimentului au fost răniți de cîte două ori.

Nu vă reamintiți cîtă vreme au ridicat zid din piepturile lor, în defileul Jiului, unde un corp întreg de artilerie grea nemțească a bombardat zi și noapte cîtiva apărători încă dîrzi ? E plin tot drumul din preajma Hațegului pînă la Sușița de oasele lor, ce vor fi venerate. Au fost singurii care n-au fost schimbați de la începutul războiului. S-au refăcut luptînd și dacî au dat înapoi, covîrșiți de puhoi (7 divizii), au lăsat în urmă mormane de cadavre. Zac hoiturile nemțești în prăpăștiile Parîngului și pe steiurile Strajei și sînt mîndri ostașii regimentului Gorj de ce au făcut.

Azi din nou au umplut tranșeele de la Sușița cu cadavre nemțești ; azi din nou luptă gorjenii cu dorul răzbunării, cu dorul plaiurilor lăsate acolo departe, unde copilașii rezemați în ciomag, lîngă turma de oi, unde ochii soțiilor și mamelor, secați de lacrimi, caută spre ei, spre eroii ce vin vașnic ca să-i scoată de sub stăpînirea străină. Și se vor îngrezi din nou dușmanii de furia cu care se vor răzbuna cei de la Jiu“.

Același ziar, România Liberă, publica în 17 august 1917 următorul comunicat al Marelui Cartier General român cu nr. 369 :

„Frontul român

... în sectorul Irești -- Varnița — Mănăstioara, luptele continuă. În cursul acestor lupte s-a distins în mod eroic regimentul Gorj nr. 18 care și-a menținut pozițiile, respingînd sîngeros numeroasele atacuri date de inamic cu forțe mult superioare“.

Acestea au fost faptele de arme săvîrșite de regimentul Gorj nr. 18, majoritate gorjeni, care la 15 august 1916 au deschis primul foc, în luptele de pe Valea Jiului, de la Petroșani, asupra inamicului care stăpîneau pe românii transilvăneni, iar după un an (15—20 august 1917) ostașii săi s-au remarcat în apărarea ultimei bucăți de pămînt ce mai rămăsese din trupul României — Moldova — unde gorjenii au dat dovadă de mult curaj, mult spirit de sacrificiu și mult patriotism înflăcărat.